

I Ž A N G A

RUTH LEISEROWITZ

Mielos skaitytojos, mieli skaitytojai,

Prieš jus guli naujas „Nidos sąsiuvinių“ leidinys, kuriame sudėti 2010 m. vykusio 14-ojo Thomo Manno festivalio pranešimai. Šio festivalio motto buvo „Dvasios diduomenė“. Dar prieš festivalį girdėjosi balsų, bandžusių atkalbėti rengėjus nuo tokios temos, mat ji esanti netinkama, nesuprantama ir nešiuolaikiška. Viena vertus, kritikams kliuvo tikrai senamadiški žodžiai, kita vertus gerokai neįprasta tokiam renginiui buvo klausimo forma. Tačiau tarp jų galima išvelgti daug saitų.

1945 metais Bermanno Fischerio leidykla Stokholme vokiškai išleido Thomo Manno tomelį, pavadintą „Dvasios diduomenė. Šešiolika bandymų humaniškumo tema“, kuriame buvo surinkti jo esė apie Goetę, Chamisso, Tolstojų bei kitus mąstytojus, taip pat rašiniai apie Richardą Wagnerį, jie visi kartu atspindėjo rašytojo gilinimąsi į europietiškojį humanizmą.

Dešimtmečius nuvertintame ir peiktame žodyje „diduomenė“ glūdi ne viena reikšmė. Diduomenę galima prilyginti „užimtai bei išlaikomai pozicijai“ bei atsakomybės prisiėmimu. Šią sąvoką galima aiškinti dar ir kitaip: dvasios diduomenė, šis tariamai visiškai iš mados išėjęs žodis, bendrąja prasme suprantamas ir kaip laikysena, išprusimą siejanti su visuomeniniu aktyvumu. Praeityje tokia pozicija pasižymėjo daugelis didžiųjų dvasinių figūrų. Tačiau kokioje situacijoje ši sąvoka atsidūrė šiandien? Ar dar yra išprusimą ir

humanistinius idealus jungiančių koncepcijų? Kaip tik šiais klausimais ir diskutavome 14-ojo festivalio žodžio programoje.

Kadangi išprusimas ir XXI a., nepaisant visų naujųjų medijų, vis dar neatskiriamai susijęs su knygomis, pokalbiui pakvietėme rašytoją ir leidėją Michaelį Krügerį iš Miuncheno. Publicistė ir daugybės laišku iš Mannų palikimo leidėja Inge Jens perskaitytoje ištraukoje ir tolesnėje gyvoje diskusijoje palietė platų aspektų spektrą. Ji aprėpė ir galias žinias apie Katios Mann laiškus, ir savo autobiografijos „Nepilni prisiminimai“ detales. Jerzy Illgas pristatė neįprastą leidybos istoriją. Galėsite perskaityti ir Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus pranešimą – ilgametis mūsų festivalio globėjas terasoje bendravo su gausia ir aktyvia publika. Ruošdamasis prezidentas labai rimtai mąstė apie festivalio motto ir pateikė savo minčių iš ilgos politinės biografijos.

Festivaliui pasibaigus daugelis svečių prasitarė, kad pokalbiai šia iš pažiūros neįprastai skambančia, bet itin aktualia tema juos labai praturtino ir paakino. Tad kviečiu atsiversti šį leidinį linkėdama įdomaus skaitymo.